

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Wart. poranny wychodzi codziennie oprócz niedzielnych i dni świątecznych. Numer poranny zawiera dwa numery i dwa dodatki.

Table with 4 columns: Location, Subscription Type, Price, and Notes. Includes rates for Kraków, Austro-Węgry, and other regions.

Prenumeratę w całości wyceniono w zł. 12.00. W Krakowie w 12 krotkach. W Austro-Węgry w 12 krotkach. W innych krajach w 12 krotkach.

Prenumeratę i ogłoszenia (interwały) przesyła się do ADMINISTRACJI „NOWEJ REFORMY“ w Krakowie.

Adres Redakcji i Administracji: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.

Rękoپیوں ارسالوں کی Redakcija nie zwraca.

W Łodzi sprzedaje numerów po 6 halery: w Biurowie Dzienników A. HLEWICKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PŁONIA ulica Karłowicza 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

- List of subscribers and their addresses, including Kraków, Łódź, and other cities.

Sala Starego Teatru. W poniedziałek dnia 22 marca 1909 r. Ignacy Friedman pianista.

Wojna czy pokój. (Telegr. „N. Reformy“). Nota Austro-Węgler.

Wiedeń. Nota, którą hr. Forgach wręczył we wtorek lub we środę w Belgradzie, będzie utrzymana w tonie stanowczym, chociaż grzeczny. Nota ta domagać się będzie rozwiązania Serbii i odpowiedzi w jak najkrótszym czasie.

Szanse wojny. Wiedeń. Na podstawie ostatnich wiadomości, nadeszłych tu ze stolic europejskich, uważają tu, że niebezpieczeństwo wojny z Serbią istnieje dalej, że jednak wojna ta będzie zlokalizowana.

Belgrad. Jak donoszą z Petersburga, Izwolski oświadczył jednemu z dyplomatów, że jeżeli wybuchnie wojna między Serbią a Austrią, zostanie zlokalizowana.

Akcja mocarstw. Wiedeń. Dzienniki donoszą, że rokowania mocarstw celem utrzymania pokoju są jeszcze w toku i zaznaczają, że punkty ciężkości leżą obecnie nie w Serbii ale w Petersburgu.

Berlin. Wiadomości o kolektywnym kroku mocarstw w Belgradzie nie znajdują potwierdzenia w tutejszych kołach półurzędowych. Zapewniają tu, że postawie Anglii, Francji i Włoch, każdy z osobna, poczynią w rządzie serbskiego kroki, wzywające go do cofnięcia się.

London. Anglia stara się pozyskać mocarstwa dla swego projektu programu konferencji, podług którego na konferencji ma być zatwierdzona aneksja Bośni i Hercegowiny i niezawisłość Bułgarii, podczas gdy kwestia serbska ma być zupełnie wykluczona.

Budapeszt. Dzienniki omawiają usiłowania skierowane dla uratowania pokoju. „Pester Lloyd“ pisze: Słychać, że mocarstwa trójprzymierza zamierzają w Belgradzie przedsięwziąć kroki, aby skłonić rząd serbski do przyjęcia żądań austriackich, niedoniesienia jednakże o nieoprawnym stanowisku zachowywania w Belgradzie, nie usprawiedliwiają tych nadziei.

„Pesti Journal“ zauważa: Jest zadaniem Włoch obecnie program swój przeprowadzić w innych mocarstwach, zwłaszcza u Rosji. Propozycja Tittonego jest prawdziwą propozycją szczerego usiłowania utrzymania pokoju przez mocarstwa.

„Az Ujsak“ pisze: W chwili, w której Serbia utraci nadzieję na pomoc Rosji, będzie też gotowa do odwrotu. „Nesti Naplo“ twierdzi natomiast, że wszystkie usiłowania mocarstw pozostaną bez skutku. Decyzja leży w Serbii i musiałby się stać cud, gdyby teraz ocalono pokój.

Stanowisko Austro-Węgier. Budapeszt. „Pester Lloyd“ donosi z Wiednia: Zapatrywanie miarodajnych kół dyplomatycznych od początku zmierza ku temu, że kwestia serbska powinna być według możliwości wyłączone z kwestji, które mają być załatwione w drodze międzynarodowej, że serbskie aspiracje powinny być pozabawione podstawy, wreszcie że uznanie aneksji przez mocarstwa, które podpisały traktat berliński, powinno jak najszybciej nastąpić.

Nadszedł także termin, w którym Serbia zapowiedziała rozpoczęcie czynności band. Nie należy także zapominać, że w wojsku, stojącym na granicy, z powodu wyjątkowej służby i ciężkiej zimy wylaniają się braki, które muszą być uzupełnione. O mobilizacji jednak nie ma nawet mowy. Nasze zarządzenia są tego rodzaju, że Serbia nie może mieć nawet pozoru prawdopodobieństwa, iż w razie rozpoczęcia ofensywy przeciw nam zdobędzie choćby jedną piędź ziemi austro-węgierskiej.

Cesarz o niebezpieczeństwie wojny. Budapeszt. Z Karłowic donoszą do węg. b. kor.: Jak z bardzo dobrego źródła słychać, pogłoska, jaka wczoraj się pojawiła, a dotąd nie została zdemontowana, że cesarz Franciszek Józef I nie uważa wojny za niemiękką, wywołała w Belgradzie wielkie i głębokie wrażenie, ponieważ z tego wynika, że wogóle nie odpowiada prawdziwie twierdzenie intrygantów belgradzkich, jakoby w Wiedniu uważano wojnę za tak przygotowaną i postawioną, iż nawet choćby pokojowo brzmiała odpowiedź rządu serbskiego na mającą niebawem nastąpić wiedeńską notę, w każdym razie byłaby uznana za niezadawalną. Okoliczność ta wzmocniła wpływ rozsądniejszych żywiół i prawdopodobnie wywrze korzystny wpływ na pokojowe rozwiązanie sytuacji.

Przygotowania wojskowe Austro-Węgler. Wiedeń. „Zeit“ donosi ze strony autentycznej, że przygotowanie wojskowe Austro-Węgier ograniczają się wyłącznie do uzupełnienia stanu armii, a mianowicie częściowo przez powołanie rezerwistów, częściowo przez wzmocnienie wojska Bośni. Te zarządzenia okazały się koniecznymi ze względu na wielkie zbrojenia Serbii, która zgromadziła na granicy wielkie masy wojska. Wobec nadchodzącej bowiem wojny i łatwiejszej z tego powodu komunikacji, ochrona granic monarchii wymaga większej baczności.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Rada państwa. Wiedeń, 20 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów przedłożono sprawozdanie komisji wojskowej o kontyngencie rekruta. Sprawozdanie podnosi, że prawie wszystkie stronnictwa z naciskiem postawiły żądanie utrzymania jednolitości armii i że ludność nie zgodzi się na żadne rozwiązanie t. zw. kwestji wojskowej, któreby zakwestyonowało jednolitość, a więc i bitność armii. Komisja ubolewa nad sytuacją zagraniczną, uznaje jednak, że rząd ma obowiązek mieć w pogotowiu wojsko na wszelki wypadek. Rozporządzenie ministra obrony krajowej, dotyczące opieki nad rodzinami powołanych, odpowiada życzeniom komisji.

Prócz rezolucji pos. Steinera uchwaliła komisja jeszcze następującą rezolucję: Wzywa się rząd, aby nie tylko w czasie pokoju, ale i przy obecnej wielkiej koncentracji wojsk, w czasie wojny, bezpośrednio dostawy wszelkich produktów rolniczych powierzane były organizacjom rolniczym. Nado poleca komisja rezolucję posła Petelena z żądaniem zmiany § 25 ustawy wojskowej tak, aby absolwenci szkół realnych, co do praw na jednorocznych ochotników zrównani byli z absolwentami gimnazjów.

Nastąpiły obrady nad kontyngentem rekruta. Na wniosek pos. Pogackiego przystąpiono do dyskusji nad sprawozdaniem komisji. Poseł Kolowrat, referując sprawozdanie komisji, zakończył oświadczeniem: Z wszystkich stron nadchodzi do Wiednia telegramy, że na kasy, w których ludność złożyła swe oszczędności, rozpoczął się run, ponieważ rząd rzekomo myśli te oszczędności w kasach złożyć, dla siebie wyłącznie zatrzymać, aby móżdż Serbii wyprowadzić wojnę. Ten nie do wiary fakt da prawdopodobnie Izbie sposobność do otrzymania jasnej odpowiedzi co do tych niskich podejrzeń.

Bezpieczeństwo wkładek oszczędności. Minister skarbu dr Biliński, konstatując, że niestety prawdą jest, iż w państwie, nietylko po wsiach, ale także w wielkich miastach, gdzieby należało oczekiwać więcej inteligencji u tych, którzy w kasach składają pieniądze, rozpoczyna pogłoskę, że państwo na wypadek wojny po prostu skonfiskuje wkładki, złożone w Kasach oszczędności i użyje je na koszt wojska. Jakkolwiek niesłychaną jest ta pogłoska, to przecież na razie znajdujemy się w stanie niebezpiecznego runu na Kasy oszczędności w rozmaitych krajach Austrii. Nie chcę — mówi minister — omawiać tu kwestji wojny; jak sądzę, istnieje uzasadniona nadzieja, że do wojny nie przyjdzie (Okłaski) i chcemy mieć nadzieję, że pokój będzie utrzymany, ale nawet w ostatecznym razie, gdyby do wojny przyszło, naszą oświadczyć, że wstyd mi, iż nasza ludność tak ogromnie poniżająco myśli o rządzie.

Wiadomym jest, że w razie wojny, nawet jeżeli się nieprzyjacielski kraj obsadzi, mienie prywatne jest szanowane i uważane za coś świętego. Jakżeż można chociażby na chwilę przypuszczać, że mienie prywatne swych własnych obywateli można poprostu zabrać wbrew wszelkim ustawom i wszelkiemu prawu! Jest to coś tak dziecinnego i niezrozumiałego, że faktycznie przyjąć należy, iż istnieją jacyś agitatorzy, którzy w tem mają interes. — Chciałbym prosić, by nie wskazywano tu na żadną Giełdę nie ma tu nic wspólnego. Nie znajdujemy się w świetnym finansowym położeniu, ale z tego jeszcze nie wynika, aby nasze państwo było tak ubogiem, by miało chwycić się podobnych środków. Nie jesteśmy ubogim krajem, a jeżeliby ojczyzna znajdowała się miała w niebezpieczeństwie, to jestem przekonany, że Izba ta wyraża ofarność ludów i da ojczyźnie te środki do rozporządzenia, jakich ojczyzna dla ochrony swych interesów potrzebuje. Pozwólcie panowie, że nietylko imieniem rządu, ale także imieniem wszystkich, którzy godzą się na me słowa, złożę następujące oświadczenie:

Nigdy i przynigdy nie może się coś podobnego stać, żeby rząd austr. wycofnął rękę po cudze mienie, które jest świętem. Pieniądze składane do oszcz. są całkiem pewne i pozostaną nienaruszone, bez względu, czy pokój będzie utrzymany, lub czy przyjdzie do wojny. Ci, którzy wkładają pieniądze do kas, nie mają najmniejszego powodu wyjmować wkładki z kas oszcz. Chcemy spodziewać się, że jeżeli to oświadczenie rządu łącznie z parlamentem dostanie się do wiadomości krajów, ci, którzy mają wielkie i małe wkładki, będą czuć się uspokojonymi; wówczas unikniemy runu, który dla całej ludności sprząda najwięcej nieszczęść i na tem polu przynajmniej powróci spokój i porządek. (Zwycię okłaski i brawa).

Dalsza dyskusja. Pos. Schumeyer przemawiał za utrzymaniem pokoju, za rozbrojeniem i zaprowadzeniem uzbrojenia ludowego. Pos. dr Ebenhoch podnosi konieczność uzupełnienia armii z przyczyn ekonomicznych, kulturalnych i dynastycznych. Omawiając sytuację zagraniczną wywodzi, że prawo i słusność stoją po stronie Austrii; dziękując za wierność sojuszu państwa niemieckiego i protestując przeciwko zarzutom pos. Trylowskiego, podniesionym przeciw armii austriackiej. Pos. Soukup wywodzi, że za obecną sytuacją jest odpowiedzialny minister spraw zagranicznych i cały system austro-węgierski. Mowca odmawia Rosji prawa przywrócenia spokoju i porządku na Bałkanach, jak długo ludy żyjące w Rosji cierpią pod strasznym naciskiem. — Wszystkie ludy Austrii a i nawet południowi Słowianie, gdyby chodziło o walkę przeciw Serbii, spełnią swój obowiązek, rozmaite zaś w Belgradzie wyrażone w tym kierunku nadzieje są szaleństwem i naiwnością. Mowca woła do Serbów: Pamiętajcie, że będziecie zwyciężeni i że może wtedy w waszym kraju panować będą Madziarzy. Co was później czeka, możecie dowiedzieć się od waszych braci w Chorwacji. Mowca apeluje do Rosji, aby użyla swego wpływu jeszcze w ostatniej chwili w Belgradzie w interesie utrzymania pokoju i przypomina Rosji szczerą i lojalną zachowanie się monarchii podczas wojny rosyjsko-japońskiej. Rosja jest tylko wykładnikiem polityki Anglii, która chce się w Azji centralnej uwolnić od wpływu rosyjskiego i dlatego ma w tem interes, aby Rosya była na Bałkanach zaangażowana.

Pos. Sustersicz oświadcza, że Słowięcy głoszą za kontyngentem rekrutów, a to w interesie utrzymania pokoju. Pos. Hruban oświadcza imieniem klubu katolicko-narodowego, że jego stronnictwo jest gotowe uczynić wszystko, co jest koniecznym dla utrzymania wielkomocarstwowego stanowiska państwa. Mowca jest przekonany, że jeżeli przyjdzie do wojny, wszystkie pułki słowiańskie udowodnią na nowo swoją znaną sprawność i wierność.

Minister obrony kraj. Georgi powtarza zaprzeczenie pogłoskom o mobilizacji i kończy słowami: Macie panowie oddać wotum o kontyngencie rekruta. Chociaż chodzi tu tylko o normalny kontyngent, to przecież wotum to będzie miało szczególne znaczenie ze względu na chwilę, w której się to odbywa, w której cała Europa na nas spogląda i nasze postępowanie osądza. Nasza armia jest silna, dobrze uzbrojona, bitna i wzbudzająca powszechny respekt i gotowa na rozkaz najwyższego wodza okazać swoją wierność, by ochronić to, co stworzyła praca i pilność obywateli. Wielu mówców różnych stronnictw w sposób bardzo godny uznania wyraziło się o powadze naszej armii. Proszę tedy dać teraz ponownie dowód zaufania do tej armii, a im bardziej jednomyślnie wasze wotum wypadnie, tem bardziej zaimponuje ono na zewnątrz i oddziałą na sprawę pokoju, którego my nie mniej sobie życzymy, jak wy panowie.

Pos. Chiari imieniem związku narod.-niemieckiego oświadczył, że za kontyngentem rekruta i wyraził podziękowanie państwu niemieckiemu za objawioną wierność sojusznika.

Uchwalenie kontyngentu rekruta. Następnie dyskusję zamknięto i po przemówieniu mówców generalnych uchwalono kontyngent rekruta 289 głosami przeciw 103 głosom, w drugim i trzecim czytaniu.

Upaństwowienie kolei. Izba rozpoczęła dyskusję o upaństwowieniu kolei. Po przemowie pos. Sylwestra i Witteka obrady przerwano.

Interpelacja o przygotowania wojenne. Prezydent zawiadamia, że pos. Breiter wniósł interpelację, której nie może dać do odczytania, w tej interpelacji bowiem znajdują się wiadomości o powołaniu rezerwistów, o zwołaniu Rady wojennej, mobilizacji floty i ustawieniu korpusów armii.

Pos. Breiter oświadcza, że szczegóły, które podniósł w interpelacji, ogłoszone są nawet w prasie węgierskiej, nawet tutejszy organ ministerstwa wojny interpelację wydrukował. — Mowca protestuje przeciw zamiarowi zarządzenia tajnego posiedzenia i domaga się uchwały Izby co do odczytania interpelacji.

Pos. Seitz podnosi, że podług regulaminu każda interpelacja musi być odczytana w Izbie. Jeżeli prezydent jest zdania, że odczytanie interpelacji na publicznym posiedzeniu nie może nastąpić, w takim razie niech zwoła posiedzenie tajne.

Prezydent zarządził posiedzenie publiczne. Po ponownem otwarciu posiedzenia ja-wnego prezydent zawiadamia, że Izba uchwaliła odczytać interpelację na publicznym posiedzeniu i udzielił prezydentowi ministrów głosu w odpowiedzi na interpelację.

Bar. Bienerth: Wobec interpelacji pozwalającej sobie wskazać na oświadczenia, jakie minister obrony krajowej złożył wczoraj w komisji, stwierdzając zupełnie lojalne stanowisko Włoch wobec swego sprzymierzeńca austro-węgierskiego, dodając jednak, że Austria nie może liczyć ze strony Włoch na nic innego, jak tylko na dyplomatyczne poparcie.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Rada państwa. Wiedeń, 20 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów przedłożono sprawozdanie komisji wojskowej o kontyngencie rekruta. Sprawozdanie podnosi, że prawie wszystkie stronnictwa z naciskiem postawiły żądanie utrzymania jednolitości armii i że ludność nie zgodzi się na żadne rozwiązanie t. zw. kwestji wojskowej, któreby zakwestyonowało jednolitość, a więc i bitność armii. Komisja ubolewa nad sytuacją zagraniczną, uznaje jednak, że rząd ma obowiązek mieć w pogotowiu wojsko na wszelki wypadek. Rozporządzenie ministra obrony krajowej, dotyczące opieki nad rodzinami powołanych, odpowiada życzeniom komisji.

Prócz rezolucji pos. Steinera uchwaliła komisja jeszcze następującą rezolucję: Wzywa się rząd, aby nie tylko w czasie pokoju, ale i przy obecnej wielkiej koncentracji wojsk, w czasie wojny, bezpośrednio dostawy wszelkich produktów rolniczych powierzane były organizacjom rolniczym. Nado poleca komisja rezolucję posła Petelena z żądaniem zmiany § 25 ustawy wojskowej tak, aby absolwenci szkół realnych, co do praw na jednorocznych ochotników zrównani byli z absolwentami gimnazjów.

Nastąpiły obrady nad kontyngentem rekruta. Na wniosek pos. Pogackiego przystąpiono do dyskusji nad sprawozdaniem komisji. Poseł Kolowrat, referując sprawozdanie komisji, zakończył oświadczeniem: Z wszystkich stron nadchodzi do Wiednia telegramy, że na kasy, w których ludność złożyła swe oszczędności, rozpoczął się run, ponieważ rząd rzekomo myśli te oszczędności w kasach złożyć, dla siebie wyłącznie zatrzymać, aby móżdż Serbii wyprowadzić wojnę. Ten nie do wiary fakt da prawdopodobnie Izbie sposobność do otrzymania jasnej odpowiedzi co do tych niskich podejrzeń.

Bezpieczeństwo wkładek oszczędności. Minister skarbu dr Biliński, konstatując, że niestety prawdą jest, iż w państwie, nietylko po wsiach, ale także w wielkich miastach, gdzieby należało oczekiwać więcej inteligencji u tych, którzy w kasach składają pieniądze, rozpoczyna pogłoskę, że państwo na wypadek wojny po prostu skonfiskuje wkładki, złożone w Kasach oszczędności i użyje je na koszt wojska. Jakkolwiek niesłychaną jest ta pogłoska, to przecież na razie znajdujemy się w stanie niebezpiecznego runu na Kasy oszczędności w rozmaitych krajach Austrii. Nie chcę — mówi minister — omawiać tu kwestji wojny; jak sądzę, istnieje uzasadniona nadzieja, że do wojny nie przyjdzie (Okłaski) i chcemy mieć nadzieję, że pokój będzie utrzymany, ale nawet w ostatecznym razie, gdyby do wojny przyszło, naszą oświadczyć, że wstyd mi, iż nasza ludność tak ogromnie poniżająco myśli o rządzie.

Wiadomym jest, że w razie wojny, nawet jeżeli się nieprzyjacielski kraj obsadzi, mienie prywatne jest szanowane i uważane za coś świętego. Jakżeż można chociażby na chwilę przypuszczać, że mienie prywatne swych własnych obywateli można poprostu zabrać wbrew wszelkim ustawom i wszelkiemu prawu! Jest to coś tak dziecinnego i niezrozumiałego, że faktycznie przyjąć należy, iż istnieją jacyś agitatorzy, którzy w tem mają interes. — Chciałbym prosić, by nie wskazywano tu na żadną Giełdę nie ma tu nic wspólnego. Nie znajdujemy się w świetnym finansowym położeniu, ale z tego jeszcze nie wynika, aby nasze państwo było tak ubogiem, by miało chwycić się podobnych środków. Nie jesteśmy ubogim krajem, a jeżeliby ojczyzna znajdowała się miała w niebezpieczeństwie, to jestem przekonany, że Izba ta wyraża ofarność ludów i da ojczyźnie te środki do rozporządzenia, jakich ojczyzna dla ochrony swych interesów potrzebuje. Pozwólcie panowie, że nietylko imieniem rządu, ale także imieniem wszystkich, którzy godzą się na me słowa, złożę następujące oświadczenie:

Nigdy i przynigdy nie może się coś podobnego stać, żeby rząd austr. wycofnął rękę po cudze mienie, które jest świętem. Pieniądze składane do oszcz. są całkiem pewne i pozostaną nienaruszone, bez względu, czy pokój będzie utrzymany, lub czy przyjdzie do wojny. Ci, którzy wkładają pieniądze do kas, nie mają najmniejszego powodu wyjmować wkładki z kas oszcz. Chcemy spodziewać się, że jeżeli to oświadczenie rządu łącznie z parlamentem dostanie się do wiadomości krajów, ci, którzy mają wielkie i małe wkładki, będą czuć się uspokojonymi; wówczas unikniemy runu, który dla całej ludności sprząda najwięcej nieszczęść i na tem polu przynajmniej powróci spokój i porządek. (Zwycię okłaski i brawa).

Dalsza dyskusja. Pos. Schumeyer przemawiał za utrzymaniem pokoju, za rozbrojeniem i zaprowadzeniem uzbrojenia ludowego. Pos. dr Ebenhoch podnosi konieczność uzupełnienia armii z przyczyn ekonomicznych, kulturalnych i dynastycznych. Omawiając sytuację zagraniczną wywodzi, że prawo i słusność stoją po stronie Austrii; dziękując za wierność sojuszu państwa niemieckiego i protestując przeciwko zarzutom pos. Trylowskiego, podniesionym przeciw armii austriackiej. Pos. Soukup wywodzi, że za obecną sytuacją jest odpowiedzialny minister spraw zagranicznych i cały system austro-węgierski. Mowca odmawia Rosji prawa przywrócenia spokoju i porządku na Bałkanach, jak długo ludy żyjące w Rosji cierpią pod strasznym naciskiem. — Wszystkie ludy Austrii a i nawet południowi Słowianie, gdyby chodziło o walkę przeciw Serbii, spełnią swój obowiązek, rozmaite zaś w Belgradzie wyrażone w tym kierunku nadzieje są szaleństwem i naiwnością. Mowca woła do Serbów: Pamiętajcie, że będziecie zwyciężeni i że może wtedy w waszym kraju panować będą Madziarzy. Co was później czeka, możecie dowiedzieć się od waszych braci w Chorwacji. Mowca apeluje do Rosji, aby użyla swego wpływu jeszcze w ostatniej chwili w Belgradzie w interesie utrzymania pokoju i przypomina Rosji szczerą i lojalną zachowanie się monarchii podczas wojny rosyjsko-japońskiej. Rosja jest tylko wykładnikiem polityki Anglii, która chce się w Azji centralnej uwolnić od wpływu rosyjskiego i dlatego ma w tem interes, aby Rosya była na Bałkanach zaangażowana.

Przygotowania wojskowe Austro-Węgler. Wiedeń. „Zeit“ donosi ze strony autentycznej, że przygotowanie wojskowe Austro-Węgier ograniczają się wyłącznie do uzupełnienia stanu armii, a mianowicie częściowo przez powołanie rezerwistów, częściowo przez wzmocnienie wojska Bośni. Te zarządzenia okazały się koniecznymi ze względu na wielkie zbrojenia Serbii, która zgromadziła na granicy wielkie masy wojska. Wobec nadchodzącej bowiem wojny i łatwiejszej z tego powodu komunikacji, ochrona granic monarchii wymaga większej baczności.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Rada państwa. Wiedeń, 20 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów przedłożono sprawozdanie komisji wojskowej o kontyngencie rekruta. Sprawozdanie podnosi, że prawie wszystkie stronnictwa z naciskiem postawiły żądanie utrzymania jednolitości armii i że ludność nie zgodzi się na żadne rozwiązanie t. zw. kwestji wojskowej, któreby zakwestyonowało jednolitość, a więc i bitność armii. Komisja ubolewa nad sytuacją zagraniczną, uznaje jednak, że rząd ma obowiązek mieć w pogotowiu wojsko na wszelki wypadek. Rozporządzenie ministra obrony krajowej, dotyczące opieki nad rodzinami powołanych, odpowiada życzeniom komisji.

Prócz rezolucji pos. Steinera uchwaliła komisja jeszcze następującą rezolucję: Wzywa się rząd, aby nie tylko w czasie pokoju, ale i przy obecnej wielkiej koncentracji wojsk, w czasie wojny, bezpośrednio dostawy wszelkich produktów rolniczych powierzane były organizacjom rolniczym. Nado poleca komisja rezolucję posła Petelena z żądaniem zmiany § 25 ustawy wojskowej tak, aby absolwenci szkół realnych, co do praw na jednorocznych ochotników zrównani byli z absolwentami gimnazjów.

Nastąpiły obrady nad kontyngentem rekruta. Na wniosek pos. Pogackiego przystąpiono do dyskusji nad sprawozdaniem komisji. Poseł Kolowrat, referując sprawozdanie komisji, zakończył oświadczeniem: Z wszystkich stron nadchodzi do Wiednia telegramy, że na kasy, w których ludność złożyła swe oszczędności, rozpoczął się run, ponieważ rząd rzekomo myśli te oszczędności w kasach złożyć, dla siebie wyłącznie zatrzymać, aby móżdż Serbii wyprowadzić wojnę. Ten nie do wiary fakt da prawdopodobnie Izbie sposobność do otrzymania jasnej odpowiedzi co do tych niskich podejrzeń.

Bezpieczeństwo wkładek oszczędności. Minister skarbu dr Biliński, konstatując, że niestety prawdą jest, iż w państwie, nietylko po wsiach, ale także w wielkich miastach, gdzieby należało oczekiwać więcej inteligencji u tych, którzy w kasach składają pieniądze, rozpoczyna pogłoskę, że państwo na wypadek wojny po prostu skonfiskuje wkładki, złożone w Kasach oszczędności i użyje je na koszt wojska. Jakkolwiek niesłychaną jest ta pogłoska, to przecież na razie znajdujemy się w stanie niebezpiecznego runu na Kasy oszczędności w rozmaitych krajach Austrii. Nie chcę — mówi minister — omawiać tu kwestji wojny; jak sądzę, istnieje uzasadniona nadzieja, że do wojny nie przyjdzie (Okłaski) i chcemy mieć nadzieję, że pokój będzie utrzymany, ale nawet w ostatecznym razie, gdyby do wojny przyszło, naszą oświadczyć, że wstyd mi, iż nasza ludność tak ogromnie poniżająco myśli o rządzie.

Wiadomym jest, że w razie wojny, nawet jeżeli się nieprzyjacielski kraj obsadzi, mienie prywatne jest szanowane i uważane za coś świętego. Jakżeż można chociażby na chwilę przypuszczać, że mienie prywatne swych własnych obywateli można poprostu zabrać wbrew wszelkim ustawom i wszelkiemu prawu! Jest to coś tak dziecinnego i niezrozumiałego, że faktycznie przyjąć należy, iż istnieją jacyś agitatorzy, którzy w tem mają interes. — Chciałbym prosić, by nie wskazywano tu na żadną Giełdę nie ma tu nic wspólnego. Nie znajdujemy się w świetnym finansowym położeniu, ale z tego jeszcze nie wynika, aby nasze państwo było tak ubogiem, by miało chwycić się podobnych środków. Nie jesteśmy ubogim krajem, a jeżeliby ojczyzna znajdowała się miała w niebezpieczeństwie, to jestem przekonany, że Izba ta wyraża ofarność ludów i da ojczyźnie te środki do rozporządzenia, jakich ojczyzna dla ochrony swych interesów potrzebuje. Pozwólcie panowie, że nietylko imieniem rządu, ale także imieniem wszystkich, którzy godzą się na me słowa, złożę następujące oświadczenie:

Nigdy i przynigdy nie może się coś podobnego stać, żeby rząd austr. wycofnął rękę po cudze mienie, które jest świętem. Pieniądze składane do oszcz. są całkiem pewne i pozostaną nienaruszone, bez względu, czy pokój będzie utrzymany, lub czy przyjdzie do wojny. Ci, którzy wkładają pieniądze do kas, nie mają najmniejszego powodu wyjmować wkładki z kas oszcz. Chcemy spodziewać się, że jeżeli to oświadczenie rządu łącznie z parlamentem dostanie się do wiadomości krajów, ci, którzy mają wielkie i małe wkładki, będą czuć się uspokojonymi; wówczas unikniemy runu, który dla całej ludności sprząda najwięcej nieszczęść i na tem polu przynajmniej powróci spokój i porządek. (Zwycię okłaski i brawa).

Dalsza dyskusja. Pos. Schumeyer przemawiał za utrzymaniem pokoju, za rozbrojeniem i zaprowadzeniem uzbrojenia ludowego. Pos. dr Ebenhoch podnosi konieczność uzupełnienia armii z przyczyn ekonomicznych, kulturalnych i dynastycznych. Omawiając sytuację zagraniczną wywodzi, że prawo i słusność stoją po stronie Austrii; dziękując za wierność sojuszu państwa niemieckiego i protestując przeciwko zarzutom pos. Trylowskiego, podniesionym przeciw armii austriackiej. Pos. Soukup wywodzi, że za obecną sytuacją jest odpowiedzialny minister spraw zagranicznych i cały system austro-węgierski. Mowca odmawia Rosji prawa przywrócenia spokoju i porządku na Bałkanach, jak długo ludy żyjące w Rosji cierpią pod strasznym naciskiem. — Wszystkie ludy Austrii a i nawet południowi Słowianie, gdyby chodziło o walkę przeciw Serbii, spełnią swój obowiązek, rozmaite zaś w Belgradzie wyrażone w tym kierunku nadzieje są szaleństwem i naiwnością. Mowca woła do Serbów: Pamiętajcie, że będziecie zwyciężeni i że może wtedy w waszym kraju panować będą Madziarzy. Co was później czeka, możecie dowiedzieć się od waszych braci w Chorwacji. Mowca apeluje do Rosji, aby użyla swego wpływu jeszcze w ostatniej chwili w Belgradzie w interesie utrzymania pokoju i przypomina Rosji szczerą i lojalną zachowanie się monarchii podczas wojny rosyjsko-japońskiej. Rosja jest tylko wykładnikiem polityki Anglii, która chce się w Azji centralnej uwolnić od wpływu rosyjskiego i dlatego ma w tem interes, aby Rosya była na Bałkanach zaangażowana.

Pos. Sustersicz oświadcza, że Słowięcy głoszą za kontyngentem rekrutów, a to w interesie utrzymania pokoju. Pos. Hruban oświadcza imieniem klubu katolicko-narodowego, że jego stronnictwo jest gotowe uczynić wszystko, co jest koniecznym dla utrzymania wielkomocarstwowego stanowiska państwa. Mowca jest przekonany, że jeżeli przyjdzie do wojny, wszystkie pułki słowiańskie udowodnią na nowo swoją znaną sprawność i wierność.

Minister obrony kraj. Georgi powtarza zaprzeczenie pogłoskom o mobilizacji i kończy słowami: Macie panowie oddać wotum o kontyngencie rekruta. Chociaż chodzi tu tylko o normalny kontyngent, to przecież wotum to będzie miało szczególne znaczenie ze względu na chwilę, w której się to odbywa, w której cała Europa na nas spogląda i nasze postępowanie osądza. Nasza armia jest silna, dobrze uzbrojona, bitna i wzbudzająca powszechny respekt i gotowa na rozkaz najwyższego wodza okazać swoją wierność, by ochronić to, co stworzyła praca i pilność obywateli. Wielu mówców różnych stronnictw w sposób bardzo godny uznania wyraziło się o powadze naszej armii. Proszę tedy dać teraz ponownie dowód zaufania do tej armii, a im bardziej jednomyślnie wasze wotum wypadnie, tem bardziej zaimponuje ono na zewnątrz i oddziałą na sprawę pokoju, którego my nie mniej sobie życzymy, jak wy panowie.

Pos. Chiari imieniem związku narod.-niemieckiego oświadczył, że za kontyngentem rekruta i wyraził podziękowanie państwu niemieckiemu za objawioną wierność sojusznika.

Uchwalenie kontyngentu rekruta. Następnie dyskusję zamknięto i po przemówieniu mówców generalnych uchwalono kontyngent rekruta 289 głosami przeciw 103 głosom, w drugim i trzecim czytaniu.

Upaństwowienie kolei. Izba rozpoczęła dyskusję o upaństwowieniu kolei. Po przemowie pos. Sylwestra i Witteka obrady przerwano.

Interpelacja o przygotowania wojenne. Prezydent zawiadamia, że pos. Breiter wniósł interpelację, której nie może dać do odczytania, w tej interpelacji bowiem znajdują się wiadomości o powołaniu rezerwistów, o zwołaniu Rady wojennej, mobilizacji floty i ustawieniu korpusów armii.

Pos. Breiter oświadcza, że szczegóły, które podniósł w interpelacji, ogłoszone są nawet w prasie węgierskiej, nawet tutejszy organ ministerstwa wojny interpelację wydrukował. — Mowca protestuje przeciw zamiarowi zarządzenia tajnego posiedzenia i domaga się uchwały Izby co do odczytania interpelacji.

Pos. Seitz podnosi, że podług regulaminu każda interpelacja musi być odczytana w Izbie. Jeżeli prezydent jest zdania, że odczytanie interpelacji na publicznym posiedzeniu nie może nastąpić, w takim razie niech zwoła posiedzenie tajne.

Prezydent zarządził posiedzenie publiczne. Po ponownem otwarciu posiedzenia ja-wnego prezydent zawiadamia, że Izba uchwaliła odczytać interpelację na publicznym posiedzeniu i udzielił prezydentowi ministrów głosu w odpowiedzi na interpelację.

Bar. Bienerth: Wobec interpelacji pozwalającej sobie wskazać na oświadczenia, jakie minister obrony krajowej złożył wczoraj w komisji, stwierdzając zupełnie lojalne stanowisko Włoch wobec swego sprzymierzeńca austro-węgierskiego, dodając jednak, że Austria nie może liczyć ze strony Włoch na nic innego, jak tylko na dyplomatyczne poparcie.

Run na kasy. Czerniowce. Wczoraj aresztowano tu trzy osoby za szerzenie fałszywych pogłosek, które spowodowały run na tutejsze instytucje finansowe, tak, że w ostatnich dniach wycofano z kas blisko 1 milion. Aresztowanie szerzyli niepokojące wiadomości zwłaszcza wśród ludności wiejskiej. Prezydent kraju wystosował odezwę do ludności, wzywającą do spokoju i do zautania do instytucji kredytowych.

Rada państwa. Wiedeń, 20 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów przedłożono sprawozdanie komisji wojskowej o kontyngencie rekruta. Sprawozdanie podnosi, że prawie wszystkie stronnictwa z naciskiem postawiły żądanie utrzy

wsze będzie miała ogromną przewagę na morzu i okręty angielskie będą pierwsze na świecie. — Po przemowie szefa admiralicy opozycja ponowiła twierdzenie, że propozycje rządu nie są dostateczne.

Odczyt Radleza.

Petersburg. Chorwacki poseł sejmowy Stefan Radicz, który bawi w Petersburgu, wygłosił na wezwanie klubu politycznego wykład, na którym byli obecni posłowie, przywódcy stronnictw słowiańskich i wielu wyższych urzędników. Radicz wychwalał los Słowian pod berłem habsburskim, gdzie wszyscy cieszą się wolnościami. Chorwaci są szczęśliwi z powodu aneksji Bośni i Hercegowiny, która jest niesprawiedliwym, słusznym i koniecznym. Te kraje mają obecnie gwarancję kulturalnego postępu. — Po odczycie powstała w sali wielka wrzawa. Kilku obecnych, między nimi hr. Bobriński, wrzuciło się ostro przeciw wywodom Radicza, większość jednak przyklaskiwała mu. Zajęcie to wywołało wielkie wrażenie, prasa jednak wypadek ten przemilcza.

Revolucja w Persyi.

Petersburg. „Now. Wremia“ donosi z Teheranu: Szach definitywnie odmawia konstytucji. Minister spraw zagranicznych podał się do dymisji. Położenie jest rozpaczliwe. Frankfort. „Frank. Ztg.“ donosi z Teheranu, że wojsko w Bahszah zbuntowało się przeciw szachowi i ministrowi wojny.

Wystawa „Sztuki“.

Dzisiaj o godz. 11 przed południem odbędzie się w salonie Tow. sztuk pięknych zwyczajem, z zagranicy zapożyczonym, t. zw. „Vernissage“ dorocznej wiosennej wystawy „Sztuki“, na której wydział Stowarzyszenia rozstał pewną ilość zaproszeń do wybitniejszych przedstawicieli inteligencji Krakowa.

Korzystając z uprzejmości członków komitetu, dzielimy się z czytelnikami kilku ogólnymi wrażeniami wystawy, zebranymi wczoraj w chwili, gdy w salonie rozwieszano bogaty plon wystawy.

W sali głównej uderza oko cykl dzieł, znamionujących bujny indywidualizm młodzieńczych sił, posługujących się brutalną poniekąd, a w każdym razie jaskrawą techniką. Między wszystkich ogromem artystycznego rozmachu p. Fryderyk Pautsch. Obraz „Dziady“ jest w pomysły kompozycji i przeprowadzeniu czemś zgoda nowem. Będą co do tego obrazu zdania bardzo podzielone, w każdym jednak razie zaliczyć go trzeba do tych, które są „clou“ wystawy.

Obok niego znani „barbarzyńcy“ w mniejszym stylu: Sichulski z doskonałymi pejzażami i witrażem, Jarocki z świetnymi grupami Huculów i Rusinek. Dalej Weiss z interesującym studjum kobiety i portretem przy wieczornym oświetleniu. — Tu też rozbili namioty pejzażyści: A. Kamocki, który dał cykl pejzażów o bardzo różnorodnych tonacjach i motywach, świetnie odczuty, stawiających go w rzędzie najwybitniejszych pejzażyistów, dalej p. Stefan Filipkiewicz z dwoma przelicznymi „interieurami“ przy wieczornym świetle, odsłaniającymi nowe strony talentu tego wybitnego pejzażyisty. Bardzo interesujące pejzaże p. Stanisława Czajkowskiego z motywów wsi polskiej rywalizują z pejzażami brata jego Józefa Czajkowskiego, okraszonymi pewnym sentymentem malarskim i wytwórczością techniki.

W sali drugiej sami „dystyngowani“, między którymi królują prof. Axentowicz swymi pełnymi wdziękiem, lekkością i finezyjną pastelami. Tło tego pokoju tworzy większy obraz „Rozdzina artysty“, obok niego zaś cały cykl portretów: księżnej Cecylii Radziwiłłowej, córki arcyks. Karola Stefana, hr. Franciszki Potockiej, arcyks. Karola Stefana przy fortepianie, dwa studia Rusinek i t. d. P. Tichy dał bardzo interesujący portret własny, prof. Ruszczyca pełny wdzięku pejzaż architektoniczny. — Tradycje nieodżałowanych s. p. Wyspiańskiego i Stanisławskiego snują wydobytą z pośmiertnej spuścizny portret p. Siemaszkowej i cztery pejzażyki.

Olga Boznańska dała dwa studia portretowe, z których studjum dwóch dziewczynek streszcza cały niepowzedni indywidualizm tej artystki. W świetlicy jedną ścianę zajął Mehoffera „Portret żony“, obok zaś studia Jarockiego, Eag. Zaka, Kowalskiego, pejzaże dyr. Fałata.

W licznym reprezentowanej grafice pierwsze miejsce zajmują niepospolite pomysły architektoniczne wnętrza sal zamkowych królewskich, przeważnie renesansowych architekta Nowakowskiego, dalej akwaforty Rubczaka, Rembowskiego, ciekawe studia piórkami Wojtkiewicza.

Z pejzażyistów zwracają jeszcze uwagę Podgórki pejzażem „Ostatni śnieg“, E. Trojanowski i Neumann. Rzeźbę godnie reprezentują niezwykle artystycznymi pracami pp. Ostrowski, Hochmann, Szczepkowski i Paget.

Wystawy dopełniają stylowe mebla, projektowane przez St. Filipkiewicza i St. Kamockiego, a wykonane w zakładzie I. Sperlina przez stolarza Prełg.

W pobieżnym przeglądzie, gdy jeszcze znaczna część obrazów nie była rozwieszona, uorniliśmy niewątpliwie niejedno nazwisko i dzieło. Jak z powyższego jednak widać, tegoroczna wystawa „Sztuki“ przedstawia się na ogół niezwykle bogato i interesująco i obdani niewątpliwie takie samo zdaniem, jakie towarzyszyło wszystkim dotychczasowym wystawom tego stowarzyszenia.

Teatr miejski we Lwowie: pop. Hamlet; wieczór „Demon“.

Bolesław Wojsyn Antoniewicz, profesor akademii handlowej w Krakowie, zmarł w Krakowie, przeżywszy 55 lat. S. p. prof. Antoniewicz urodził się w Ak Metschet w Turkiestanie, studia odbył w akademii handlowej w Paryżu. Po dłuższym pobycie za granicą, osiadł na stałe w Krakowie, gdzie otrzymał posadę urzędnika w Banku galicyjskim dla handlu i przemysłu. Z chwilą otwarcia w r. 1892 w Krakowie akademii handlowej wstąpił do zakładu jako nauczyciel pomocniczy, później przebywał we Lwowie przez pewien czas jako urzędnik świeżo otwartej filii Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu. W roku 1903 otrzymał w akademii handlowej w Krakowie stałą posadę profesora, gdzie też do ostatnich chwil życia oddawał się swoim obowiązkom zawodowym, będąc ogólnie przez kolegów profesorów i uczniów szanowanym.

S. p. Antoniewicz jako fachowiec, opiekował się szczerze Bratnią Pomocą U. U. J., gdzie prowadził nową rachunkowość w księgach Tow. Ważne Zgromadzenie członków w dowód uznania za zasługi położone około Tow., zamianowało s. p. Antoniewicza członkiem honorowym Bratniej Pomocy U. U. J. na przeszłorocznym walnym zgromadzeniu.

Pogrzeb s. p. Antoniewicza odbędzie się dziś o g. 3 po południu przy ul. Sobieskiego k. 5 wprost na cmentarz. Z powodu śmierci s. p. prof. Antoniewicza powiewają z gmachu akademii handlowej i Domu akademickiego żałobne chorągwie.

Miejskie sprawy sanitarne. We czwartek odbyło się pod przewodnictwem I wiceprezydenta dr. Szarskiego posiedzenie miejskiej komisji sanitarnej. Na wniosek dr. Krongolda postanowiła komisja odnieść się do magistratu z żądaniem, by wypracowano instrukcję dla zakładów golarskich i fryzjerskich w Krakowie.

R. m. dr. Pareński interpelował w sprawie rewizji zakładów przemysłowych, w szczególności piekarń i wskazał na nieczystość i niehygieniczne utrzymywanie niektórych tego rodzaju zakładów. R. m. dr. Ponikło życzył sobie, aby magistrat zwracał baczną uwagę na naczyńia, używane w restauracjach, w szczególności na syfony i flaszki na piwo, dalej na artykuły sypliki, jak np. mąkę, kaszę, groch itp., które nie zawsze utrzymywane są w należytej czystości. R. m. dr. Pareński podniósł konieczność, do której magistrat powinien zmusić lokale restauracyjne, to jest do płukania szklanek i kieliszków tylko wodą bieżącą (np. natryskową), a nie, jak to dotąd w wielu restauracjach się praktykuje, wodą, znajdującą się w jakimś naczyniu i żądał, by na najbliższym posiedzeniu magistrat przedstawił te lokale, które urządził płukania szklanek wodą bieżącą zaprowadził. R. m. dr. Domański poruszył sprawę sprzedaży truć truchliwych i apteki i prosił, by magistrat w tym kierunku wdrożył jak najenergiczniej akcję.

Następnie lekarz miejski dr. Schaitter przedłożył sprawozdanie z przebiegu chorób zakaźnych w Krakowie, zaś lekarz miejski dr. Bernacki przedstawił sprawę utworzenia nowej apteki w Dębniakach, co do której komisja sanitarna oświadczyła się przychylnie. Przy tej sposobności rozwinęła się szerza dyskusja nad zbyt wielką liczbą drogueryj w Krakowie, które przez wyrabianie lekarstw na recepty, nie będąc do tego uprawnione, wytwarzają aptekom wielką konkurencję.

W sprawie tej uchwała komisja sanitarna wystosować memoriał do prezydium namiestnictwa we Lwowie, aby nie udzielała nadal koncesji na drogueryj ze względu na ich znaczną liczbę, a zarazem prosił magistrat, aby nad drogueryami rozciągnął bacniejszą kontrolę.

Dr. Schaitter odczytał następnie pismo namiestnictwa we Lwowie, odnoszące się do rokowań podjętych z zakładem badania środków spożywczych w Krakowie odnośnie do chemicznego badania artykułów a to celem ponownego wzięcia przez magistrat tej sprawy pod rozwagę. Sprawę tę, jako też obsadzenia posady chemika miejskiego postanowiono ze względu na spóźnioną porę odroczyć do następującego posiedzenia.

Z sali odczytowej. Wczoraj w sali I szkoły realnej w Krakowie, odbył się drugi z rzędu odczyt fizyka miejskiego dra Janiszewskiego „O grzałnicę“, urządzony staraniem „Powszechnych wykładów uniwersyteckich“.

Niezwykle zajmujący temat o ogromnej doniosłości społecznej, zgrupował liczną publiczność, z zajęciem głębszym przysłuchującą się wywodom prelegenta i notującą wszelkie uwagi i wskazania w poruszonym przedmiocie, jakie dr. Janiszewski rozwinął przed audytorjum.

Prelegent rozpoczął od wyjaśnienia teorii o drobnoustrojach, ich hodowli w celach rozpoznawczych dla nauki i dla praktycznego leczenia, przedstawiając na specjalnych okazach, jak wyglądają najgroźniejsze dla ludzkości z tych drobnoustrojów, mianowicie prątki tuberkuliczne. Wyjaśniłszy dalej, jaki jest proces chorobowy gruźlicy u człowieka i jakie zmiany wprowadza w organizmie, w formie popularnej dał prelegent obraz tych zmian, mianowicie albo tzw. rozpad płuc z utworzeniem się kawarn, albo też stanu, w jakim człowiek może długo egzystować, gdy naokoło ogniska chorobowego utworzy się niejako wał ochronny, tzw. „tkanka łączna“, która o ile zawiera w sobie sole wapienne, może spowodować korzystne dla dotkniętego chorobą organu tzw. zwapnienie, powstrzymujące szerzenie się choroby. Najważniejszą rzeczą jest dobre rozpoznanie zachorowania na gruźlicę w samym jej początku i nielekceważenie słabości, które niedoświadczeni mogą brać za inny rodzaj choroby, a które, jak np. lekceważony często tzw. katar płuc, nie są niczem innym, jak gruźlicą szczytów płuc.

W dalszym ciągu prelegent wyjaśnił, jakimi drogami gruźlica dostaje się do organizmu, jak się szerzy i przenosi z jednego osobnika na otoczenie, oraz w jaki sposób unikać należy zachorowania się na niebezpieczną chorobę. Gruźlica — mówił prelegent — nie jest chorobą, którą się dziedziczy, dziedziczy się jedynie uosobienie do choroby, które jednak wcześniej zastosowaniem środkami ochronnymi można zupełnie uchylić. W walce z gruźlicą powinny działać zgodnie czynniki higieny społecznej, publicznej, t. j. rząd, kraj, gmina itp., oraz walczyć należy środkami higieny osobistej. W pierwszym wypadku czynnikami temi są: dostarczenie dobrej wody do picia, odpowiednie ustawy i kontrola zakładów przemysłowych, budowa szpitali i sanatoriów, budowa domów z higienicznymi urządzeniami mieszkaniowymi, czystość w miastach, desynfekcja i t. p.; osoby zaś prywatne powinny w walce z gruźlicą zastosowywać wszystko, co w tym kierunku wiedza i doświadczenie wskazuje. Więć przeważnie, o świetle zawsze powierzu mieszkań, odpowiednia odzież i odżywianie się są temi czynnikami, które uodporniają organizm na niebezpieczeństwo zarażenia się gruźlicą, grożącą zdrowiu i choroba człowieka na każdym niemal miejscu i na każdym niemal kroku.

Na rozwieszonych na ścianie tablicach statystycznych wykazał prelegent cyfrowo, ile ofiar i w jakim stosunku pochłania gruźlica w mieszkaniach, zajmowanych przez rodziny zamężne (jedna osoba na jeden pokój), a ile w mieszkaniach ludzi ubogich. W sferach tych, jako środek zapobiegawczy chorobie, jako podstawa higieny, może być wskazana tylko bezwzględna czystość.

Gruźlica jest uleczalna, a do tego celu służą różne środki (apteczne, specyficzne i t. p.), z których prelegent najwyżej stawia leczenie systemem klimatyczno-higieniczno-dietetycznym, nazywanym w sanatoriach. — Poświęciwszy dłuższy ustęp urzędowi i sposobowi leczenia gruźlicy w sanatoriach, prelegent podkreślił, że nigdy nie

nałoży tracił nadziei w najcięższych nawet wypadkach choroby, wskazanem atoli jest, aby chorobę tę opanować i unicestwić zaraz w jej początkach.

Za zajmujący wykład zgromadzeni słuchacze podziękowali prelegentowi oklaskami.

Ofiara niepowolnej sytuacji politycznej. Niejaki 18-letni Ischa Schmid, pomocnik handlowy z Kazimierza, poszukując gorączkowo odpowiedzi na pytanie: wojna czy pokój — w jednym z krakowskich dzienników, w przechodzie przez ul. Starowiańską z taką ciekawością czytał się w wiadomości z Belgradu, iż nie zauważył stojącej na drodze latarni i uderzył w nią głową tak silnie, że aż musiało interweniować pogotowie ratunkowe i zaopiekować się nieszośliwym czytelnikiem. Ranę go opatrzeniu odesłano pod opiekę domową.

Nieszczęśliwa obrona. Ubiegłej nocy jakichś trzech napastników zaczęło przechodzić jedną z ulic Krakowa p. Romana Ch., ustrajając obok P. Ch. broniąc się energicznie, z zamachem wymierzył dwóm napastnikom policzek, tak że obaj upadli na ziemię, na trzeciego zaś zamierzyl się z takim rozmachem, że aż sam przewrócił się na ziemię, przyczem złamał nogę. Zaopiekowało się nim pogotowie ratunkowe.

Zwłoki noworodka płci męskiej znalezione wczoraj po południu za rogatką męską na placu, gdzie wywoła śmieci z miasta. Doehodzenia wdrożone natychmiast przez policyę wykazały, że odpadki, wśród których zwłoki dziecka się znajdowały, pochodziły z jednej z kamienic przy ul. św. Krzyszta. Dalsze śledztwo w toku.

Kombinacje wojenne czynownictwa rosyjskiego. Nasz korespondent warszawski donosi: W tutejszych rosyjskich kołach biurokratyjskich w dzwiny sposób zapatrują się na obecną sytuację. Według tego zapatruwania, pomiędzy Rosją a Niemcami istnieje układ potajemny, silniejszy od układu trójprzymierza. Oto Rosja wystąpi w obronie Serbii, a Niemcy, pozornie w przymierzu z Austrią, zajmą Królestwo Polskie po Wiedniu. Stanie się to na mocy dobrowolnego układu z Rosją.

Dalsze kroje wojny mają być poprowadzone tak, że ostatecznie Austrią zostanie pokonana, Niemcy pozostaną przy Królestwie, Rosja zaś zabierze Galicję wschodnią. Wystąpienie Francji przeciw Niemcom będzie tylko pozorne — i z tamtej strony Niemcy żadnych obaw nie żywią. W ciągu wojny Niemcy, zamiast pomagać Austrii, będą jej tylko przeszkadzały, aby doprowadzić do zwycięstwa jej w dwa ognie, od północy i od południa.

Są to naturalnie tylko pogłoski, którym żadnym rozsądnym polityk nie wierzy. Niemniej jednak faktem jest, że w tutejszych kołach biurokratyjskich wierzają w takie kombinacje i rozszerzają je z wielką gorliwością.

Wylewy w Rosji. Z Petersburga telegrafują: Z gubernii Besarabskiej i chersońskiej donoszą o wielkich wylewach. Kiszyniew jest zupełnie odcięty, od 3 dni nie przyszła stamtąd poczta. Ruch pocztowy na liniach Odessa—Mikołajew i Odessa—Kiszyniew przerwany.

Przeniesienia i mianowania. „Wiener Ztg.“ ogłasza; Minister sprawiedliwości przeniósł radcę sądowego i naczelnika sądu pow. dra Zacharyasz Gutowskiego z Tuchowa do sądu kraj. w Krakowie, zamianował dla sądu kraj. w Krakowie sędzią pow. sędziów: Jana Krajewskiego Kukiela z Tarnowa, dra Kazimierza Haburę z Ropczyc i Tomasza Stanisława Czerwińskiego, a Józefa Czaplińskiego z Tuchowa dla Dąbrowy i Aleksandra Krańskiego z Bochni dla Nowego Sącza.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca: Michał Konopiński.

Wł. Tomaszewski, Kraków, Rynek 16

Świeczniki elektryczne, lampy stołowe, wiszące ampie.

Nowości w zastawach porcelanowych, szklanych w garniturach do umywalni fajansowych

Zakład artystyczno-kamiennarski i budowlany Józefa Kuleszy

Zygmunt WIECZOREK KRAKÓW, SURBENNICZE 29.

Wypożyczalnia książek Czytelnia naukowa i beletrystyczna

Zakład artystyczno-kamiennarski BRACI TREMBECKICH

Masło górskie stotowe 1/2 kg. K 132.

Porter żywiecki nie mający konkurencji

Korepetycje zbiorowe dla uczniów liceów, gimnazjów i szkół wydziałowych

Kilkaset obrazów oryginalnych oraz reprodukcji starych mistrzów nadeszło do Publicznej Hali Licytacyjnej, Rynek 16.

Parcela budowlana wraz z ogrodem w bardzo ładnym położeniu w Krakowie, do sprzedania.

PRACOWNIA ŚLUSARSKA JANA OREMUSA

Monter który ostatnio pracował w największej francuskiej fabryce wagonów

Uczeń Wyższej Szkoły Przemysłowej

Zakład pogrzebowy JANA WOLNEGO

Kapelusze damskie najświeższe modele paryskie

Do wynajęcia od 1 kwietnia pokój dąży frontowy, elegancko umeblowany

Szkołka tröblowska Teofil Rydlińskiej